

Min första sommar i Havsnäs, av Birger Källberg 1934.

Runt Ursvattnet sommaren 1934 har jag många trevliga minnen ifrån. Vintern 1934 kom jag att hamna i Jämtland. Jag skulle hit och hålla en fortsättningsskolkurs på sex veckor. (Se nedan). Jag blev så tagen av naturen här i Havsnäs och jag trivdes mycket bra. Fick genast kontakt med ortsborna här, de var i mitt tycke enkla i sitt uppträdande, kamratliga och pålitliga. Jag trivdes. Jag kom att ströva mycket i skog och mark. Meningen var när jag kom, att jag efter kursens slut skulle åka hem till Småland igen. Men så skulle det tillsättas en lärartjänst på Havsnäs skola. Jag sökte tjänsten och fick den. Blev på så vis stannande i Alanäs Socken som den hette år 1934. Någon hemresa blev det inte, utan hela sommaren fick jag ströva runt i alla skogstrakterna. Jag har alltid tyckt om att fiska och här fanns alla möjliga tillfällen. Här fanns många sjöar och tjärnar där jag kunde få idka min hobby. Ursvattnet och trakterna där omkring hade en mycket fin natur och utsikt, för att inte tala om mycket fin fisk i Ursvattnet.

Vägen till Ursvattnet var lång, den användes flitigt av byborna. Många hade sina bostugor här omkring Ursvattnet som användes dagligen.

Ett besvärligt och tungt parti av vägen var upp till Snöuhållå. Otroligt brant men när man äntligen kommit upp för berget möttes man av en härlig utsikt över Flåsjön och trakterna häromkring. En stor sten fanns där uppe den brukade vi vila på. Men nu är den tyvärr söndersprängd.

Efter en timma kom man fram till stormyren där fanns en bred uppdikad väg men den kunde ändå vara sank och besvärlig efter alla ko och hästtramp. Ett hundratal får gick också på skogen.

Efter ännu en kvart kommer man fram till Holmbovallen. Ett ställe där de finns många bostugor och ladugårdar, kor och bopigor. På kvällarna när korna skulle ropas in var det ett väldans hojtande och lockrop av pigorna. Då kom korna och getterna med sina bjällror, nu vill dom bli mjölkade.

Vilken stämning, den glömmet jag inte.

Än är jag inte framme vid den bostuga där jag kom att tillbringa min mesta tid nämligen Storviksbodarna. Den tillhör min blivande svärfar Mika Israel Sundin och hans granne Alexander Palmqvist. När jag kommer fram till Ursvattnet är jag både trött och kaffesugen. Finns det en båt i båthuset kan jag ro över sjön eljest var det till att trava runt omkring åt Stenbittjärnbäcken, sen förbi dikningen vid Storvika ganska sankt och besvärligt att gå.

Storviksboan ca 1920

Butöser
i Storviks-
boan
Ursvattnet
ca 1930.
Från
vänster
Ada, Thyra,
Hildur och
Märta
Palmqvist.

Denna vecka är det Hildur Palmqvist som sköter om bostugan. Hon bjuder på kaffe och våfflor. Det ser ganska jobbigt ut för järnet gräddar bara en våffla i taget. Det blir en sexkantig stor våffla så snart räcker det åt mig. Här i stugan är allt så hemtrevligt. Ost och mese ligger i prydliga rader på hyllan och mesegrytan hänger över elden och kokar. Väggen runt separatom är klädd med tidningspapper så det verkar ljust och rent. Ett sängskåp bredvid, här intar jag mitt kaffe på klaffen som nu är utdragen. Bakom skåpet finns ett par stora och härligt breda dubbelsängar. Mitt på väggen finns en dörr, den leder till ett förvaringsrum som kallas för Bóá. Där ligger granris på golvet och det känns svalt och skönt där inne. Där förvaras alla tråg och laggkärl mm. Två fönster finns på stugan de är prydda av vita spetsgardiner. På väggen hänger en mycket gammal almanacka och sist av allt rena trasmattor på golvet.

Jag sitter och vilar en stund medan jag iakttar allt som finns i stugan. Jag tycker att Hildur och hennes getare Holger Engström ser ut att ha det trivsamt. Tänk om jag då hade anat att jag skulle tillbringa många dagar i just denna stuga.

Karolina Palmqvist.

Men idag ska jag ge mig ut på vidare vandring. Holger kommer att ro min båt tillbaka till båthuset. Själv ska jag gå runt mot Fiskarholmen och vidare till Erhards Jonssons stuga. En liten hästgetarstuga som han ordnat på bästa sätt. En hage runt stugan som stänger ute alla hästar och kor.

För att förströ sig själv har han en resegrammofon med några skivor. Han spelar några av dem och sen kokar även han kaffe som han bjuder på. Vi ska följas åt ner till en liten sjö som heter Kalva. Där ska finnas en liten koja som jag tänkte låna hus i natt. Vi går ut från Lappkojvika snett över berget ovanför. Efter ett tag kommer vi ner till en mycket tät björkskog. Där finns märken efter kolbottnar och här har Stenström en liten koja som han använder när han eldar kolmilor. Han är smed och behöver mycket kol. Han smider hästbjällror även mindre, lämpliga till får och get. Stenström är en skicklig smed, smider bjällror åt hela socknen.

När vi gått igenom den täta björkskogen kommer vi till en liten bäck, den följer vi och kommer fram till den lilla sjön som kallas Kalva. Det ligger en båt därute bland näckrosorna, en karl sitter i och metar. Erhard talar om att fiskaren heter Halvar Sundkvist och är från Rive. Halvar ska också ligga i Kojan i natt så jag får sällskap. Jag skiljs från Erhard idag, i morgon skall vi göra sällskap upp till Stordalen och titta till hästarna. Halvar var en mycket trevlig fiskekompis. Han hade t.o.m. ett par nät med sig som vi slängde ut en stund på kvällen. Vi fick massor av en fisk som kallades Id som liknar mört men har röda ögon. Långt senare har Tora lärt mej att göra aladåb på just den fisken vilket blir både smakligt och gott. Men den här kvällen kastade vi bort den men tog reda på rödingar som vi fick. Vi stekte dem på elden och eldade stockvedsbrasa. Jag somnade skönt utomhus så någon stuga behövde jag inte. Efter denna trevliga kväll med Halvar var det så dags för mej att säga hej, jag skulle ju möta Erhard vid hans stuga på förmiddagen.

Erhard hade gjort en snitslad väg upp till Stordalen. Jag hoppas jag kan hitta den senare om jag kommer denna väg ensam. Mycket vacker är den och inte så brant heller. Efter 1 timme är vi uppe i Stordalen och där mötte vi hästarna.

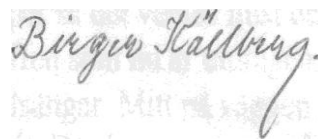
Jag skulle hem till byn Havsnäs och Erhard ner till Ursvattnet igen och vi skiljs åt. Jag går förbi Kvällknäppen och ställer kosan direkt mot Brännebacken. Vid Norbergs bostuga träffar jag Olof Norberg i egen hög person. Han bjuder in mej på kaffe och det tar jag gärna emot, jag har inte fått något sen i morse i Kalva.

Norberg känner jag något sen vi en gång hade sällskap från Tunadalen upp till Brännebacken. Denna gången gick jag före, efter en stund började jag undra om jag gick för fort så jag vände mig om och frågade.

Fick till svar : "Int jiveln går du från mej pöjk".

En viss respekt har nog Norberg gett mig, men Tant Karin med sitt blyga leende bjuder på gott kaffe och det stärker mig. Jag tackar för gott kaffe och nu fortsätter min promenad till mitt hyresrum hos Anna och Olga Persson.

Själv tänker jag ensidigt att denna promenad ska jag göra om, tänk att möta på så mycket fin natur och så trevliga människor. Aug. 1934 B. K

Birger Källberg

Foton Ulf Palmqvist, m.fl. Interiörbilder från den kopia av Storviksboan som finns på Sågbacken i Havsnäs.